C/2025/6325

3.12.2025 г.

Становище на Европейския комитет на регионите — Европейска отбранителна готовност до 2030 г.

(C/2025/6325)

Докладчик:	Ricardo RIO (PT/ЕНП), кмет на Брага, Португалия
Отправни документи:	Съвместна Бяла книга за европейската отбранителна готовност до 2030 г. JOIN(2025) 120 final Предложение за регламент на Съвета за създаване на инструмента „Мерки за сигурността на Европа (SAFE)“ COM(2025) 122 final Съобщение на Комисията — Създаване на възможност за увеличаване на разходите за отбрана в рамките на Пакта за стабилност и растеж C(2025) 2000 final Предложение за регламент на Европейския парламент и Съвета за изменение на регламенти (ЕС) 2021/694, (ЕС) 2021/695, (ЕС) 2021/697, (ЕС) 2021/1153, (ЕС) 2023/1525 и 2024/795 по отношение на стимулирането на свързаните с отбраната инвестиции в бюджета на ЕС за изпълнение на плана „ReArm Europe“ COM(2025) 188 final

I. ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗМЕНЕНИЯ

COM(2025) 122 final

Предложение за регламент на Съвета за създаване на инструмента „Мерки за сигурността на Европа (SAFE)“

Изменение 1

Съображение 19

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
За да се гарантира своевременната наличност и доставка на отбранителни продукти от ЕОТИБ и да се ускори нейното приспособяване към структурните промени и съответно да се повиши ефективността на предоставената финансова помощ, е важно да се определят минимални условия за генерираната в рамките на Съюза стойност. Поради това договорите за съвместно възлагане на поръчки следва да съдържат изискване разходите за компонентите с произход от Съюза***, членуващи в ЕИП държави от ЕАСТ*** или Украйна да не са по-ниско от ***65***% от прогнозните разходи за крайния продукт.	За да се гарантира своевременната наличност и доставка на отбранителни продукти от ЕОТИБ и да се ускори нейното приспособяване към структурните промени и съответно да се повиши ефективността на предоставената финансова помощ, е важно да се определят минимални условия за генерираната в рамките на Съюза стойност. Поради това договорите за съвместно възлагане на поръчки следва да съдържат изискване разходите за компонентите с произход от Съюза или Украйна да не са по-ниско от ***70***% от прогнозните разходи за крайния продукт.

Изложение на мотивите

Целта на настоящия регламент е да се укрепи отбранителната промишленост на ЕС и да се допринесе за подпомагането на Украйна. В този контекст само държавите — членки на ЕС, и Украйна следва да бъдат взети предвид при изчисляването на европейската стойност на договор за съвместно възлагане на обществени поръчки.

Изменение 2

Съображение 22

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Държавите членки, които желаят да получат финансова помощ по линия на инструмента SAFE, следва да подадат искане до Комисията, придружено от план за инвестиции в европейската отбранителна промишленост. За да се улесни изготвянето на плановете, Комисията и държавите членки следва да обменят информация с цел определяне на ориентировъчното разпределение на сумите по заемите. Комисията следва да оценява всички искания, подадени от държавите членки. Когато оценява националните планове, Комисията следва да използва експертния опит на EDA или, по целесъобразност, на Военния секретариат на ЕС. Комисията следва да разпределя сумите по заемите между съответните държави членки, като прилага принципите на равно третиране, солидарност, пропорционалност и прозрачност, по-специално ако общият размер на поисканите заеми надхвърли общия максимален размер на финансовата помощ, която е налична по линия на инструмента SAFE. ***Заемите следва да се разпределят между поискалите ги държави членки съгласно принципите на равно третиране, солидарност, пропорционалност и прозрачност.*** В плановете за инвестиции в европейската отбранителна промишленост следва да се съдържат мерки за повишаване на устойчивостта на сектора на европейската отбранителна промишленост, по-специално чрез улесняване на достъпа до пазара в областта на отбраната на МСП, дружествата със средна пазарна капитализация и новите субекти в този сектор.	Държавите членки, които желаят да получат финансова помощ по линия на инструмента SAFE, следва да подадат искане до Комисията, придружено от план за инвестиции в европейската отбранителна промишленост. За да се улесни изготвянето на плановете, Комисията и държавите членки следва да обменят информация с цел определяне на ориентировъчното разпределение на сумите по заемите. Комисията следва да оценява всички искания, подадени от държавите членки. Когато оценява националните планове, Комисията следва да използва експертния опит на EDA или, по целесъобразност, на Военния секретариат на ЕС. Комисията следва да разпределя сумите по заемите между съответните държави членки, като прилага принципите на равно третиране, солидарност, пропорционалност и прозрачност, по-специално ако общият размер на поисканите заеми надхвърли общия максимален размер на финансовата помощ, която е налична по линия на инструмента SAFE. В плановете за инвестиции в европейската отбранителна промишленост следва да се съдържат мерки за повишаване на устойчивостта на сектора на европейската отбранителна промишленост, по-специално чрез улесняване на достъпа до пазара в областта на отбраната на МСП, дружествата със средна пазарна капитализация и новите субекти в този сектор. ***За да се гарантира включването на МСП и широкото разпределение на средствата за промишлената екосистема на ЕОТИБ, по линия на инструмента SAFE следва да се дава приоритет на проекти, включващи най-малко две МСП от държавите членки.***

Изложение на мотивите

Повторенията са заличени.

Изменение 3

Съображение 25

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Съвместните поръчки следва да включват най-малко две участващи държави, които са държави членки***, членуващи в ЕИП държави от ЕАСТ или Украйна, от които поне една следва да бъде държава членка, ползваща се от подкрепа под формата на заем по линия на инструмента SAFE***. Освен това, ***присъединяващи*** се държави, други държави кандидатки и потенциални кандидатки, както и други трети държави, с които Съюзът е сключил партньорство в областта на сигурността и отбраната (НИ), следва да могат да участват в съвместното възлагане на поръчки с държава членка, ползваща се от финансова помощ по линия на инструмента SAFE. ***Включването на членуващите в ЕИП държави от ЕАСТ и на Украйна сред минималния брой държави, необходим за съвместно възлагане на обществена поръчка, е обосновано съответно поради тясното партньорство на тези държави и Съюза в промиш-***	Съвместните поръчки следва да включват най-малко две участващи държави, които са държави членки. Освен това ***членуващите в ЕИП държави от ЕАСТ, Украйна, присъединяващите*** се държави, други държави кандидатки и потенциални кандидатки, както и други трети държави, с които Съюзът е сключил партньорство в областта на сигурността и отбраната (НИ), следва да могат да участват в съвместното възлагане на поръчки с държава членка, ползваща се от финансова помощ по линия на инструмента SAFE. Държавите членки се насърчават също да продължат да подкрепят Украйна с оборудването, придобито с финансовата помощ по линия на инструмента SAFE.

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
леното производство в областта на отбраната и поради факта, че Украйна е пряко засегната от продължаващата агресивна война на Русия. Държавите членки се насърчават също да продължат да подкрепят Украйна с оборудването, придобито с финансовата помощ по линия на инструмента SAFE. ***Участието на тези трети държави в съвместни поръчки, възложени на ЕОТИБ, на отбранителната технологична и индустриална база на Украйна или на членуващите в ЕИП държави от ЕАСТ, следва да повиши равнището на съвкупното търсене, необходимо за увеличаване на производствения капацитет и осигуряване на подкрепа за повишаване на оперативната съвместимост на системите и продуктите, внедрявани от най-близките партньори на Съюза в тази област, като същевременно потенциално позволи на държавите членки, участващи във възлагането на тези поръчки, да получат по-изгодни цени.***	

Изложение на мотивите

Този инструмент на ЕС има за цел да гарантира отбранителната готовност на ЕС до 2030 г. посредством укрепване на веригата на доставки в областта на отбраната на ЕС. С него се цели да се стимулира съвместното възлагане на обществени поръчки на ЕС в областта на отбраната. За да бъде това ефективно, следва да участват най-малко две държави — членки на ЕС, а не една. Европейското измерение следва да бъде ясно.

Изменение 4

Съображение 27

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
За целта следва да се улесни възлагането на договори, основани на съвместни поръчки, в които ***участва*** поне ***една държава членка, ползваща*** се от финансова помощ по линия на инструмента SAFE. Поради това държавите членки, които възлагат съвместни поръчки, като използват помощта, предоставена по линия на инструмента SAFE, следва да се считат за намиращи се в спешна ситуация, породена от криза, която оправдава използването на процедурата на договаряне без предварително публикуване на обявление, както е предвидена в Директива 2009/81/ЕО. Освен това, за да се защитят интересите в областта на сигурността на държавите членки, които участват в съвместно възлагане на поръчки по линия на инструмента SAFE, е необходимо също да се предвиди възможност действащо рамково споразумение или договор да се отворят за участие на възлагащи органи на държави членки, които първоначално не са били страни по споразумението, дори ако първоначално такава възможност не е била предвидена, при условие че се получи предварително съгласие от дружеството, сключило рамковото споразумение.	За целта следва да се улесни възлагането на договори, основани на съвместни поръчки, в които ***участват*** поне ***две държави членки***, ***ползващи*** се от финансова помощ по линия на инструмента SAFE. Поради това държавите членки, които възлагат съвместни поръчки, като използват помощта, предоставена по линия на инструмента SAFE, следва да се считат за намиращи се в спешна ситуация, породена от криза, която оправдава използването на процедурата на договаряне без предварително публикуване на обявление, както е предвидена в Директива 2009/81/ЕО. Освен това, за да се защитят интересите в областта на сигурността на държавите членки, които участват в съвместно възлагане на поръчки по линия на инструмента SAFE, е необходимо също да се предвиди възможност действащо рамково споразумение или договор да се отворят за участие на възлагащи органи на държави членки, които първоначално не са били страни по споразумението, дори ако първоначално такава възможност не е била предвидена, при условие че се получи предварително съгласие от дружеството, сключило рамковото споразумение.

Изложение на мотивите

Вж. предходното изложение на мотивите.

Изменение 5

Член 2, параграф 3

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
„съвместно възлагане на поръчки“ означава процедурата за възлагане на поръчка за отбранителни продукти или други продукти за отбранителни цели и произтичащите договори, която е проведена от най-малко от една държава членка, получаваща финансова помощ по линия на настоящия инструмент, и една допълнителна държава членка ***или една, членуваща в Европейското икономическо пространство държава от Европейската асоциация за свободна търговия („членуваща в ЕИП държава от ЕАСТ“), или Украйна***. Освен това в съвместното възлагане на поръчки могат да участват и присъединяващи се държави, държави кандидатки и потенциални кандидатки, както и други трети държави, с които Съюзът е сключил партньорство в областта на сигурността и отбраната (необвързващ инструмент, НИ).	„съвместно възлагане на поръчки“ означава процедурата за възлагане на поръчка за отбранителни продукти или други продукти за отбранителни цели и произтичащите договори, която е проведена от най-малко от една държава членка, получаваща финансова помощ по линия на настоящия инструмент, и една допълнителна държава членка. Освен това в съвместното възлагане на поръчки могат да участват и ***членове на Европейската асоциация за свободна търговия, които членуват и в Европейското икономическо пространство („членуващите в ЕИП държави от ЕАСТ“), Украйна,*** присъединяващи се държави, държави кандидатки и потенциални кандидатки, както и други трети държави, с които Съюзът е сключил партньорство в областта на сигурността и отбраната (необвързващ инструмент, НИ).

Изложение на мотивите

В съвместното възлагане на поръчки следва да участват най-малко две държави — членки на ЕС, за да имат добавена стойност от ЕС и да се възползват от тези заеми от ЕС.

Изменение 6

Член 4, параграф 3

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Чрез дерогация от параграф 1, в рамките на 12 месеца след влизането в сила на настоящия регламент се допуска подпомагане по линия на инструмента SAFE на обществените поръчки, проведени от една държава членка. Когато държава членка включи такава поръчка в плана, посочен в член 7, параграф 2, тя действа активно за предприемане на всички необходими стъпки, за да разшири съответния договор по поръчката до поне още една държава членка или членуваща в ЕИП държава от ЕАСТ, или Украйна, в допълнение към всяка заинтересована присъединяваща се държава, държава кандидатка, потенциална кандидатка или друга трета държава, с която Съюзът е сключил партньорство в областта на сигурността и отбраната. Условията за допустимост, предвидени в член 16, параграфи 2 – 12, се прилагат mutatis mutandis.	

Изложение на мотивите

Вж. предходното изложение на мотивите.

Изменение 7

Член 8, параграф 4

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
При приемането, съгласно параграф 2, на решение за изпълнение Комисията взима предвид съществуващите и очакваните потребности от финансиране на отправилата искането държава членка, както и вече подадените или предстоящите да бъдат подадени от други държави членки искания за финансова помощ по настоящия регламент, като съблюдава принципите на равно третиране, солидарност, пропорционалност и прозрачност.	

Изменение 8

Член 16, параграфи 7 и 8

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Използваните за целите на съвместното възлагане на поръчки инфраструктури, съоръжения, активи и ресурси на участващите в него изпълнители и подизпълнители се намират на територията на държава членка, ***членуваща в ЕИП държава от ЕАСТ*** или Украйна. Ако участващи в съвместно възлагане на поръчки изпълнители или подизпълнители не разполагат с налични алтернативи или съответни инфраструктури, съоръжения, активи и ресурси на територията на държава членка***, членуваща в ЕИП държава от ЕАСТ*** или Украйна, те могат да използват свои инфраструктури, съоръжения, активи и ресурси, които се намират или се съхраняват извън тези територии, стига това използване да не е в ущърб на интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната.	Използваните за целите на съвместното възлагане на поръчки инфраструктури, съоръжения, активи и ресурси на участващите в него изпълнители и подизпълнители се намират на територията на държава членка или Украйна. Ако участващи в съвместно възлагане на поръчки изпълнители или подизпълнители не разполагат с налични алтернативи или съответни инфраструктури, съоръжения, активи и ресурси на територията на държава членка или Украйна, те могат да използват свои инфраструктури, съоръжения, активи и ресурси, които се намират или се съхраняват извън тези територии, стига това използване да не е в ущърб на интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната.
Стойността на компонентите с произход от Съюза***, членуваща в ЕИП държава от ЕАСТ*** или Украйна не е по-ниска от ***65*** % от разчетната стойност на крайния продукт. Не може да бъде доставян никакъв компонент от друга трета държава, която нанася ущърб на интересите на Съюза или на неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната.	Стойността на компонентите с произход от Съюза или Украйна не е по-ниска от ***70*** % от разчетната стойност на крайния продукт. Не може да бъде доставян никакъв компонент от друга трета държава, която нанася ущърб на интересите на Съюза или на неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната.

Изложение на мотивите

SAFE следва преди всичко да допринесе за укрепването на веригата на доставки в областта на отбраната на ЕС и да помогне на Украйна, а не да финансира отбранителната промишленост извън ЕС.

Изменение 9

Нов член 18

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	Критерии за отстраняване ***От процеса на кандидатстване се изключват държави, които не зачитат принципите на правовата държава в ЕС — държави членки, за които е започната процедура по член 7 от ДЕС, и държави извън ЕС, включително държави кандидатки и потенциални кандидатки, които:*** ***— не зачитат основните ценности на ЕС — принципите на правовата държава, основните права и демокрацията, включително местната демокрация;*** ***— слабо се съобразяват с общата външна политика и политика на сигурност на ЕС;*** ***— не поддържат добросъседски отношения с държавите — членки на ЕС;*** ***— системно не се съобразяват с решенията на Европейския съд по правата на човека.*** ***Годишните доклади на Европейската комисия относно разширяването и върховенството на закона дават на държавите кандидатки и потенциалните кандидатки добри насоки за актуалното състояние по тези въпроси.***

Изложение на мотивите

Бюджетът на ЕС не следва да подкрепя отбранителната промишленост в държави, които не зачитат принципите на правовата държава и правата на човека и свободата в ЕС. Тези държави представляват потенциална заплаха за сигурността на ЕС в бъдеще.

COM(2025) 188 final

(Предложение за регламент относно стимулирането на свързаните с отбраната инвестиции в бюджета на ЕС)

Изменение 10

Съображение 13

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
Регламент (ЕС) 2023/1525 на Европейския парламент и на Съвета в подкрепа на производството на боеприпаси (ASAP) беше приет с цел да се окаже финансова подкрепа за спешното укрепване на способността на ЕОТИБ за реагиране и за гарантиране на своевременната наличност и доставка на боеприпаси за комплекси „земя-земя“ и артилерийски боеприпаси. Доброволните прехвърляния на ресурси, разпределени на държавите членки при споделено управление, към инструмента по ASAP, както и допълнителните доброволни вноски от държавите членки или други съответни заинтересовани страни следва да допринесат за продължаване на подкрепата за увеличаване на	

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
производствения капацитет на Съюза след 30 юни 2025 г. Поради това Регламент (ЕС) 2023/1525 следва да бъде изменен, за да се въведе такава възможност. Тъй като този регламент доказа полезността си за разработването на нови производствени мощности за барутен заряд, взривни вещества, снаряди, капацитет за изпитване и ракети в целия Съюз, е целесъобразно да се гарантира, че прилагането му ще бъде удължено до 31 декември 2026 г.	

Изложение на мотивите

Използването на фондовете на политиката на сближаване за производството на боеприпаси остава спорен въпрос и не е в съответствие с позицията на КР, приета в RESOL-VII/006.

Изменение 11

Ново съображение 15

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на КР
	Подкрепата за отбранителната промишленост е възможна в рамките на политиката на сближаване, при условие че тя е в съответствие с основната ѝ мисия за социално-икономическо и териториално развитие и е съобразена с нейната обща цел, предвидена в ДФЕС, а именно намаляване на неравенството между равнищата на развитие на различните региони и изостаналостта на най-необлагодетелстваните региони;

II. **ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ (КР):

1. подкрепя усилията, които Европейската комисия полага, за да гарантира отбранителната готовност на ЕС до 2030 г. посредством подобрени европейски вериги на доставки в областта на отбраната, увеличаване на инвестициите на държавите членки и съвместно възлагане на обществени поръчки за насърчаване на оперативната съвместимост и икономиите от мащаба, като същевременно настоятелно призовава за сътрудничество с държавите членки с цел премахване на регулаторните пречки в рамките на ЕС, като например лицензи и сертифициране, за да се създаде по-интегриран пазар в областта на отбраната и наред с промишлените лидери да се подкрепят преди всичко МСП, в частност малки, но много ефективни и интелигентни нишови дружества;

2. приветства сборния пакет от мерки за отбранителната готовност, чиято цел е да се премахнат регулаторните пречки, и призовава за бързото му приемане, за да се стимулира създаването на единен пазар на ЕС в областта на отбраната. Необходимо е значително опростяване на процесите и премахване на регулаторната и административната тежест във всички сектори, за да се ускори разрастването на европейската отбранителна промишленост, като се вземат предвид и особеностите на малките и средните предприятия;

3. припомня, че беше създадена работната група на КР по въпросите на отбраната и насърчава и другите институции да се ангажират с работната група, като същевременно подчертава в по-общ план значението на сътрудничеството и изграждането на съюзи, включително и по-специално с Европейската мрежа на регионите, свързани с отбраната;

4. подкрепя силен бюджет на ЕС за отбрана въз основа на допълнителни ресурси, както и интегриран пазар на ЕС в областта на отбраната и по-добра координация на националните поръчки; отбелязва, че политиката на сближаване може да подкрепи отбранителната промишленост, ако допринася за създаването на работни места в регионите и за икономически растеж в съответствие с основната си мисия, и призовава за по-нататъшно укрепване на полезните взаимодействия между политиката на сближаване и целите в областта на отбраната;

5. подчертава обаче, че следва да бъде отхвърлена възможността за прехвърляне на средства от политиката на сближаване, дори да е на доброволна основа, към увеличаване на производствения капацитет за производство на боеприпаси съгласно Акта в подкрепа на производството на боеприпаси (ASAP), като се има предвид, че такова прехвърляне би могло да доведе до ситуация на драматичен дисбаланс на наличните ресурси за политиката на сближаване, при което управляващите органи и бенефициентите да останат без необходимите средства за изпълнение на своите дългосрочни ангажименти и цели;

6. добавя, че при изграждането на силен пазар на ЕС в областта на отбраната е абсолютно необходимо да се запазят регионалното сближаване и местната стабилност на териториите, на които са разположени водещите предприятия в областта на отбраната и регионалните клъстери;

7. призовава усилията на ЕС в областта на отбраната да бъдат проектирани така, че да допълват и укрепват структурите и способностите на НАТО, като по този начин се повишава цялостната съгласуваност и оперативната съвместимост в контекста на променящите се заплахи за сигурността и същевременно се избягва дублирането на функциите и структурите на НАТО;

8. настоява, че е необходимо да се укрепят настоящите ни активи на отбранителната промишленост, по-специално съществуващите регионални клъстери, и да се съживят регионалните клъстери по нашите граници, в съответствие с приоритетите и пропуските в способностите, изброени в Съвместната Бяла книга относно готовността за европейска отбрана до 2030 г.;

9. подчертава важната роля на регионите за създаването на регионални клъстери в областта на отбраната и свързани с отбраната дейности, като по този начин МРВ и съответните заинтересовани страни се свързват с националните и европейските власти, по-специално във връзка с приоритетите, бъдещите потребности и предизвикателства;

10. подчертава значението на разширяването на отбранителната промишлена екосистема на ЕС, със специален акцент върху малките и средните предприятия и стартиращите предприятия, и на подкрепата за тяхната специализация, за да се гарантира конкурентоспособността на европейските вериги за доставки в областта на отбраната. Във връзка с това Комитетът посочва важната роля, която регионите и градовете могат да играят за подпомагане на предприятията при разработването на техните технологии, тяхната интернационализация и достъп до пазара, както и за насърчаване на сътрудничеството между европейските региони и за създаване на полезни взаимодействия между знанията и уменията;

11. счита, че особено внимание би трябвало да се обърне на регионите, разположени по външните граници, и подкрепя разширяването на инициативи като Източния граничен щит, които защитават границите на ЕС; също така призовава на местните и регионалните власти в граничните региони, изложени на риск от агресия, да се предостави специфична подкрепа, включваща по-специално специфични финансови инструменти за повишаване на тяхната подготвеност и адаптиране на техните социално-икономически инфраструктури и политики;

12. признава ключовата роля на местните и регионалните власти за укрепване на гражданската готовност и за повишаване на устойчивостта на ЕС на хибридни заплахи. Чуждестранното манипулиране на информация и вмешателство, кибератаките или икономическият натиск са примери за предизвикателствата, пред които понастоящем са изправени местните и регионалните власти, особено онези по източната граница на ЕС. Тъй като са в близост до местните жители, те се превръщат в ключови участници, наред с другото, в борбата с дезинформацията и повишаването на осведомеността на гражданите в областта на гражданската защита и гражданската отбрана; поради това подчертава, че е важно и регионалното равнище да се включи в разработването на националните планове в областта на гражданската отбрана;

13. подчертава, че е важно с инвестициите в отбраната да се подкрепят технологиите с двойна употреба, да се укрепва отбранителният сектор, като се създават странични ползи за гражданските сектори, да се насърчава сътрудничеството между публичния сектор, технологичните дружества и научноизследователските центрове, като се използват пълноценно революционните развития на стартиращите предприятия и възможности за иновации в регионите, които нямат традиции в отбранителната промишленост; същевременно подчертава значението на споделянето на добри практики между регионите относно комбинираното използване на различни инструменти на политиката на сближаване за технологиите с двойна употреба с оглед на насърчаването на социално-икономическото и териториалното развитие;

Относно инструмента „Мерки за сигурността на Европа“ (SAFE)

14. счита, че заемите в размер на 150 милиарда евро, предоставени от бюджета на ЕС за укрепване на отбранителната промишленост на ЕС, трябва да бъдат от полза преди всичко за държавите — членки на ЕС, и Украйна, и че този финансов инструмент на ЕС трябва да включва най-малко две държави членки;

15. освен това отправя искане с оглед на зачитането на духа на SAFE и крайната цел на пакета за отбранителна готовност на ЕС, а именно мобилизиране на средства в размер до 800 милиарда евро за отбраната на ЕС, предпочитанията към европейските продукти да бъдат по-силно застъпени в критериите на SAFE, като се изисква стойността на компонентите с произход от ЕС да бъде най-малко 70 % от разчетната стойност на крайния продукт, а органът, който отговаря за проектирането да е в ЕС;

16. отправя също така искане инфраструктурите, съоръженията и ресурсите на изпълнителите и подизпълнителите да бъдат разположени в ЕС или Украйна и само когато няма алтернатива, след оценка от страна на Комисията да бъдат разглеждани други територии;

17. подчертава, че финансирането от ЕС трябва да се отпуска при условие на пълно зачитане на принципите на правовата държава, демокрацията и правата на човека както от страна на държавите членки, така и на бенефициерите от трети държави;

18. призовава за яснота относно начина, по който Комисията ще се справя с прекомерно големия брой заявления, давайки приоритет на проекти, които укрепват отбранителната готовност на ЕС. При това следва да се вземат предвид компонентите с произход от ЕС, местоположението на изпълнителите, участието на МСП и подкрепата за регионалните клъстери в областта на отбраната, като се гарантира, че местните икономики не са дестабилизирани и че съществуващите промишлени активи се запазват;

Относно включването на увеличените разходи за отбрана в рамките на Пакта за стабилност и растеж (ПСР)

19. отбелязва, че много държави членки са изправени пред фискални ограничения и не могат да поемат още дълг, без това да застраши устойчивостта, което налага диференцирано прилагане на клаузата за дерогация и поставя под въпрос нейната ефективност, тъй като досега само 16 държави са я задействали;

20. изразява загриженост, че предвиденият четиригодишен срок е твърде кратък, за да помогне на държавите членки да интегрират структурно разходите за отбрана в своите бюджети и да избегнат т.нар. „фискална пропаст“;

21. отправя искане за график, предвиждащ два етапа (до 2032 г.), за да се помогне на държавите членки да интегрират разходите за отбрана в обичайните си бюджети и да се осигури необходимата предвидимост за отбранителната промишленост на ЕС. Държавите членки следва да използват тези допълнителни четири години за постепенно интегриране на разходите за отбрана в своите национални бюджети;

22. отбелязва, че както SAFE, така и активирането на клаузата за дерогация разчитат на това, че ще стимулират държавите да увеличат своите дългове, за да финансират нашата сигурност, което би могло да изостри регионалните различия и допълнително да фрагментира европейския пазар в областта на отбраната; във връзка с това ЕС трябва да разработи европейски финансов инструмент за насърчаване на инвестициите и способностите в областта на сигурността и отбраната в краткосрочен план посредством общ европейски дълг;

23. твърди, че ЕС трябва да обмисли и своята отбрана и сигурност в дългосрочен план, с времеви хоризонт до 2050 г., и че да се разчита на дългове, за да се финансира по структуриран начин нашата сигурност, не е устойчиво решение; поради това предлага да се създаде нова система от истински собствени ресурси, за да се гарантира способността на ЕС да реагира ефективно на предизвикателства в областта на сигурността в бъдеще.

Брюксел, 15 октомври 2025 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Kata TÜTTŐ